

Litt. belg. 114.

Catechismus

Se on Christilisen o=
pin Pääcappaleet / D. Mar=
tinus Lutherin vlostoimieuren
cansa / Soomen kielen
tulkitut.

Pyhäkäisen Esipuheen
cansa / iosa yrikertausesta tiet=
täväxi tehdän / quinga ike kukin Chris=
stieyn / hänens svoren hödytyxen cansa
toca päivä Catechisinuessa
hariotia mahta.

Simonis Iohannis Carelij
culutuxel vlos käynyt / ia

Prentätty Kustokissa Staf=
fan Mylly mieheda / Väänna Chris=
stuxen syndymän jälken.

c l b l b C VII.

Sille Cortia sukuiselle
 ja Baldiallen Herrallen / Her
 Gostaff Adolphille / Sen Swriwalz
 diaan / Ewliisan ja Dornalisen Her
 Carlin / Jumalan armost / Keesin &c.
 Rijkkin Kuningaen Vanhimalle Pojalle /
 Lavian Soomen maan Kuchtinalle / mi
 nun Armolisellen Herralleni / toivotan
 Jumalan armos ja hyvestisiugnauksa /
 Christuren vapachtajamme cautta /
 ynnä minun ahkeran Kucons
 reni / ja nöyren palvelus
 reni cansa.

Cortia sukuinen Kuch
 tina / armollinen Herras
 ni: Pyhä Apostoli Heb. 6
 v. 1. et 2. Yles luke Chris
 tilisen Opin erinomaiset
 Perustokset / jotka iocahis
 nen ennen caickia taitaman ja ymmärtä
 män pitä / jos hän muitten tachtopi Chris
 stiteyyn nimia canda : Nimitäin / Pas
 rannoren Eoolleista edistä / Vscen Zumas
 lan päle / Opin Castehista / Härren päle
 panes

anemifesta /
 a jancactef
 nän quin Eb
 abdo sinä
 nen opittama
 in fine cap.
 tele / etä he
 het ovat.
 roret / ova
 mauset Pä
 kätetyt.
 sotavat m
 den / ja ova
 tyge. Vscen
 lan armon
 dän vscome
 vapahari /
 dom / etä
 auxihwta
 lun ia Kw
 Oppi Cas
 vä meille
 me Casteh
 lan Seur
 stö opetta
 on / johon
 ten päle
 Jumalan

panemifesta / Eooluten yles nousemifesta
ja uancaickesesta duomioista. **Joita /**
nün quin Christilisen opin alcuia / hän ei
tahdo sijnä vlostoimitta / koska ne ens
nen opittaman piti: Vaikka hän sijnä liki
(in fine cap. 5.) Hebreeriä covin nuohs
tele / että he nüstä oppimaan hitahat ols
lehet ovat. Nie samat D. Apostolin perus
storet / ovat Christilisen opin erinos
maiset Pää cappelhet Catechismusesta
käsitetyt. Sillä Jumalan käskysanat
osottavat meidän coollaten töidem ilkeys
den / ja ovat Curittaimme Christuren
tyge. Uscon cappelhet näytävät Jumal
lan armon Christusesta / jonga päle meis
dän uscoman pitä / jos me colleista töistä
vapahxi / ja Jumalan lapsixi tulla saha
dom / että me händä quin racasta Isäin
auxihveta / ja hä nelvä ainoalda Sies
lun ia Kymmihin tarpeit anoa machdam.
Oppi Castehesta tietäväxi teke / mitä hys
vä meille on silloin tapachtunut / koska
me Castehen läton caut: a oleme Jumal
lan Seuracundahä otettu. Synnin Pääs
stö opetta quin scoti labia Saarna virca
on / johon Jumala vissit palveliansa käes
ten päle panemisen ceutta cutzupi / jorca
Jumalan puolesta synnit päästävät eli pis

A ij

täväs

lävää. **B**ERAN Ehtolinen / jossa me
Christuxen Kirkastetusta roomista osalis
seri tulem / ombi meidän roomihin yles
nousemisen pantti : Zollen ioca kelvoctos
masta käypi / se sööpi ja iooi jzellens
jancackisen duomion.

Nämä siis Christilisen opin pää caps
paleet / ioiden tietoa paizi / eij yrifän
oikein vscos/eikä autuaxi tulla taida (Es
rittäin Jumalisan ihmisten lapsia / iotca
colemalda ennätetään / ennen quin he
opetettaa taitaan : Sencaltaistē ombi taita
vaan valdacunda / costä he Pyhäldä
Zengeldä vscolla lahioitetahan Castes
hessa / eli costä he cocta quin siginnehet
ovat/vanhemmilda ja Jumalan Seuras
cunnalda rucourien cautta Christuxē tys
ge cannetaan / että hän heitä vscolla täyt
täisi) pitä meidängin Apostolin neuvon
tälkeen achferasta norudessam oppiman/
ja näiffä izem ioca päivä harioittaman.

Ja että se soremman hddytyren cans
sa tapachtuisi / nijn olen mä yrifertaisen
Catechismus harioituxen modon tähän
edespannut että mä iocasta quin näitä
luke / surembaan Catechismuxen haluan
yles herdyttäisin. Costä siis me luemme
fymmenen Jumalan kästyitä / nijn mieles
hen

hen iohdatta
taan se pyhä
ennen syndi
Vdesta syn
päiväldä p
quin vlcocu
Jumalan
Parannos
tu : Costä
Meidän sy
man piti
tundoa / p
kauttans :
on pimeys
sille iworiet
st / iolla h
Syndihtu
hengellisi
perite cool
ycheisten
Sentähd
parembar
ia pahasti
nimeens
tämään c
meidän v
sydessä / i
distä /

hen iohdattacam / että nüssä edestirioites
taan se pyhä elämä / ioca Ihmisellä oli
ennen syndyn langemusta: Ja jossa
Vdesta syndynyt ihminen izens päivä
päiväldä paremin harioittaman pitä /
quin vlcocullatut / ios eühe tachdo jällens
Zumalan valdacunnast vlos sdoståä.
Parannos süs coolleista töistä näin tapach
tu: Costä me kästyisä lukeisam aiattelem /
Meidän sydämestäm (jossa Zumalan asus
man piti) eü olevan oikeata Zumalan
tundoa / palio vähemin pelcoans is raes
käustans: Mutta että sänä loonnostam
on pimeys / foreus / ja Zumalan viha / sia
sälle iworitetta Perkeleen myrkylisestä pälä
stä / iolla hän esivanhembamme havoitu
Syndihin langemisessa / nän että me
Hengellisissä meidän autuudem asioissa
perite coollehet olême: vää aijallisissa ja
yhteisten lahioin puolesta puoli coollet:
Sentä chden mös me meidän soostam en
parembata vlosröyhtä quin catterutta
is pahastirousta / Jolla Zumala hänen
nimeens eü turhaan lausumaä / mutta fje
tämään on kisteny. Siitälähin caicki
meidän vlconaisie jäsenden työt vihiliäis
sydessä / ia quin Apostoli Ro. 3. v. 10. tos
distä / caikessa pahudes harioitetaan /
Aij iocca

joice piti Jumalan cunnata ainoasta etzi
män / ja hänelle lepop livää caikista synnis
stä pitämättä. Tästä nyt sisällisest pimeys
dest / jonga cauria me itsem ylennäm Jum
malata vasten / ja nän hänest erinnehee
olemma / tullee edestakaisue caikis vicos
naikis ja maailmalisilla mändis? Euin
on / ylpeys nüssä quin muita edesseiso s
man / ja covator vaisus nüssä quin alemai
fet oleman pitä: Sänälähin Viha / vaino /
caurus kessenäm / ja mwt pahat vjdetiä
kästyä vasten quin Christus Mat. 5.
ulostomitta: Irstaus / salavoreus / ja
mwt synnit cudetta kästyä vasten / joita ei
sarvis ole palio pöyhytellä / costa Chris
tus Mat. 5. sanopi / sen joca himoiten
caizo lähimäsens em ännän päle / jo horia
rehneen sydämessä: Mwt synnit tää kä
styä vasten Apostoli yle sluke 1. Cor. 6. et
7. etc. Edespäin / itze cufin ennen cats
eilansa ala valkiata cohenda / quin lās
himäisens / Ja jocabhinē virassans Varas
on / costa hän sitä ei ahkerast edesseiso / Ja
nün caicki ammattit ovat Jumalan angae
ran domion edessä Kdväriden loolat.

Eaderannen kästyn viat itzecufin tys
keäns löytä / costa hän puhens tutfij / ja
aiattelee että jocabifesta joutilaasta sans
sta

joice piti Jumalan cunnata ainoasta etzi
män / ja hänelle lepop livää caikista synnis
stä pitämättä. Tästä nyt sisällisest pimeys
dest / jonga cauria me itsem ylennäm Jum
malata vasten / ja nän hänest erinnehee
olemma / tullee edestakaisue caikis vicos
naikis ja maailmalisilla mändis? Euin
on / ylpeys nüssä quin muita edesseiso s
man / ja covator vaisus nüssä quin alemai
fet oleman pitä: Sänälähin Viha / vaino /
caurus kessenäm / ja mwt pahat vjdetiä
kästyä vasten quin Christus Mat. 5.
ulostomitta: Irstaus / salavoreus / ja
mwt synnit cudetta kästyä vasten / joita ei
sarvis ole palio pöyhytellä / costa Chris
tus Mat. 5. sanopi / sen joca himoiten
caizo lähimäsens em ännän päle / jo horia
rehneen sydämessä: Mwt synnit tää kä
styä vasten Apostoli yle sluke 1. Cor. 6. et
7. etc. Edespäin / itze cufin ennen cats
eilansa ala valkiata cohenda / quin lās
himäisens / Ja jocabhinē virassans Varas
on / costa hän sitä ei ahkerast edesseiso / Ja
nün caicki ammattit ovat Jumalan angae
ran domion edessä Kdväriden loolat.

Eaderannen kästyn viat itzecufin tys
keäns löytä / costa hän puhens tutfij / ja
aiattelee että jocabifesta joutilaasta sans
sta

sta pitä luku tehtämän Mat. 12. v. 36.
Eteeni mäs sanacan pitäisi soestamme
culuman / paidz nētā quin tulisi coles
vaisten parannorexi/P. Pavalin neuvon
jälken Eph. 4. v. 29. Ja vaicka joci
ymmärtäm ärdin / sen Nerucaisen cansa
josta Marcus. cap. 10. puhupi / sanoisi
caiki nämät fästyt ulconaisella modolla
pitänehenfä hamasta lapsudesta / Nän
quitengin Caru vimeistä fästykä vielä seu-
ra / joca sisälisen pahuden domizevat /
ja sengin pahan halun tähden joca sy-
dämmessä on / vaicka ei ikänäns vloss
puhkeaisi / ihmisen äancaickisehen cas-
dotukseen vicapāxi tekevät / ja sen synnin
ilmoittavat josta turmeltu ihminen lonos-
stans ei mitän tiedä / nän quin P. Pa-
vali todista. Ro. 7. Costä me näin Lain-
luem / nän me vaste ymmärtäm / estem
me ainoast cooleman töitä tee / Mutta
mäs itse synnissä collehet oleme / ja pahat
stifiroaxen alla. Sillä cuca taita puhras
haxi tehdä sen joca riettaasta siemenestä
siginnyt / jonga äiti synnissä synnyttäneyt
on / joca pahutta joca päivä quin vettä
joopt / ja jonga caiki aiaturret ja edesotz
tamiset vaivoin pahat ovat hamasta nos-
rudesta: Ljateckin / costä se joca ydhefä
fä ery / on caikihin fästyihiin vicapā /

Ja pahosti kirottu on iocahinen quin eij
caickia niijä täyri / quin laki Kamatus fis
rioitettu ovat. Tästä ylesvalvonut omas
tundo / eij taida mitä tehde quin vavis
sta/ia editansä kernahast paranda: van
ette voima pois on / laki synnin sverendaa
ia coco mailman ahtahast tekee. Sens
tähden mös meidän endinen isändē jols
len me synnillä palvellet oleminen ei mus
ta neuvo anna / quin köyri kaulahan.
Mutta Jumalan sana vasten päin / ioca
tiettäväxi teke että laki ombi annettu kus
rittaiari Christuxē tyge / Tässe edes tuopi
lohduksen Evangeliumin / Joca Vscou
cappalehissa lyhyt äisest edespannan.
Costa siis me Vscou tunnustoren luēme /
Nijn aiatelkam Jumalan caickivaldiaan /
ihmisen tähde / looneē taiwahat ja maan /
ja caicki quin niissē ovat / iotca hän ynä
ihmisen cansa ylespitä / hänen hyvärens /
vaicka hän on paha ja syndinen. Ja että
hän on ennen tiancaickisutta aiwonut
lähättä ainocaisen poicansa meitä Lain
pahastirouren ja synnin corman alda
lunastamaan ja päästämään: Ja cochta
langemisen jälken lupauxen andanut /
Ette se vaimon siemen piti karmeēn pään
ricki musertaman / ja Perkeleen töde tys
hiäxi

...tehemän: Jo
...meidän GE
...quin aca
...tunnustore
...nen hyer
...rydes
...unniassans
...terä on. Elm
...ummin lupau
...hengi: Joca
...aste itän
...ansa cansa
...sten sydäm
...niä vaikuttam
...hoan vscou
...renia Christu
...illä moro ihm
...malan armoh
...pää mös caic
...ta coonnut
...Seuracunn
...aina vissi
...toisnans
...iolla ydte
...tiancaicki
...Jotca ca
...taritaan /
...nan vasta
...oman tun

hiäri tekemän: Zongamös Jesus Chris
tus meidän H&Kram lihassans pärtti
sijtā quin aica oli täytetty / Nün quin vs
con tunnustoressa järestäns edes pannaā
hänen hyvet regons / iotka hän edestämme
Näyrydessäns kärsinyt on / nyt korkeassa
Eunnassans iocapäivä tekevi / ja vasta
tekevä on. Tämän lohdullisen Evanges
liumin lupaukē todistata on se corkia Pys
hähengi: Joca saman lupauksen saars
nassa jstänāns quin oman koriansa ja vag
nansa cansa tahtopi tulla caickein ihmis
sten sydämihin / nütä eläväxi tekemän / ja
nütä vaikuttamaā sanā culemisen kautta
vahoan vscon ja turvan saman lupaus
xen ia Christuxen ansion päle / että hän
sillä mero ihmiset jälleis cadosuresta Jus
malan armohin saattaisi. Sentähden
hän mös caikin aioin ombi saarnan cauts
ta coonnus Jumalalle pyhän Christilisen
Seuracunnan caikista cansoista / iossa
aina vissistē on Pyhän ihmisten ychteys
toisinans surembi / toisinans pienembi /
iolla ychteiset ovat caikine labiat / iotca
ñancaickiseen elämähän tarpeliset ovat.
Jotca caicki Seuracunnas jocabufelle
taritaan / Ja ne iotca Evangeliumin saars
nan vastaā ottavat vscessa / ja sünā hyvän
oman tunnon cansa pysyvät / näistä nün

vissit ovat / että he sydämessäns Hen-
gen todistoren kautta tietävät heille tässä
elämässä olevan Syndein anderi samisen /
Christuxen ansion kautta / ja rumisten
ylenousemisen jälke sen hancakaisen elä-
män / taivahan valdaccunnassa. Eosta
syndinen ihminen näin lukee / culdelee /
ajattelee ja eukij Evangeliumin saars
noia / joinenga Summa Apostolein Vfs
con tunnustos ombi / Viijn se pyhä Hen-
gi vissistä Sydämen virgotta / vsccon
vachvista / ja meidän hengen cansa todis-
sta / että me olemme Jumalan lapset /
Vaica me quin sovet syndiset olisimme
ollehet / Eosta Jumala caikien vscolis-
sten synnit ombi heittänyt Christuxen pä-
le / joca Laün ala hänen andoi / että
hän niitä quin Laün alla olit vapach-
si / ja saataisi Jumalan lapsixi caickia
vscovaisia. Sijtä quin me sencaicai-
sen vscalluxen Jumalan päle saneheee
olemme / näin me vasta hengessä elämäs
hän ja toisin ajattelemaan rupeamme /
Nimitään että caicki meidän joorū ja pyr-
kym ennen quin me vsccon kautta olemme
Jumalan lapsixi tulleet / on ollut syndi ja
caubstus Jumalan edessä / ettem me idze
ollehet Jumalan ystävydes : Ja caicki
mitä.

me yscosta
malasta / joca
än rachdon
nessä aino
ntächden m
vā odoramm
KVE
ly sanat n
Sine Cajo
kästie Eijid
mä oler mei
nun Lapsesi
emme kautta
ocou äiti si
meidän rygem
omme sun ry
dämestän
li ja otoline
tom olisi sin
mesi pyhite
caickisesta.
see jäsenem
heet / joco
nioitaisit.
cansamm
sinun ead
nöyrät ol
ja vajvoij

vitä me yscosta hyvin teemme / se on
Jumalasta / joca meissä vaikuttapi caiken
hyvän tachtou ja tegou / nñn että me
hänessä ainoassa kerstata taidamme.
Sentächden me mös hänelä caickia
hyvä odotamme ja anomme / Ja **BÆKs**
KAVI KVEVDXESSA Jumalan
Bästy sanat näin edespanemme.

Sine Caickivaldias Jumala / jos
ca kästie Eij pidettä muita Jumaloita tye
kenäs olet meidän Isän / me olemme
sinun Lapsesi joita sinä Christuxen ves
liemme kautta enämbi racastat / quin
jocuu äiti sihidtäns / tule taivahasta
meidän tygemme jotca olem maassa / ja
emme sin tygesi tulla taida / ja tee meidän
sydämmestäm izelles taivahallinen tem
pli ja otolinen asuma sija. Että meidän
suum olisi sinun ilo Coorisi / jossa sinun nis
mesi pyhjetettäisñ ja ylistettäisñ äans
caickisesta. Että caicki meidän vlconais
set jäsenem olisit sinun valdacundas as
heet / jotca sitä ääti caunistaisit ja cuns
nioittaisit. Että jocabinen sääty meidän
cansamme nñn quin engelie taivahissa
sinun tachtost jälken eläsi / ja sinulle
nöyrät olisi / caickissa tustissa / ristissä /
ja vajoissa / joilla meidän vscamme

A vj.

coertes

edettelet / ja vanha Adami omiffas m
sennat. Mutta ettäs meitä lapsiis ole
ottanut / niin hyvästisugna mäs caic
meidän edesottamisem mailmalisis asioi
sa / Niin ettem me idze kellingän ole pa
hennoxxi / eikä mrot meille. Anna caic
fi mitä me tarvita taidam tämän rado
lisen elämen ylöspuämiseri: Varielo
meidän hengem ja rwmihun / meidän
puolisam ja omahisem caikesta vaarast ja
riettaudest: hyuestisugna meidän elö / ja
tavaram caikinaiseld vefivallald ja var
kandelda suoiele: suttälähin meidän nis
memia hyvä sanomā caikesta reenasta ja
paneturesta armolosesta variele. Auta
mäs meitä että me oisime nöyrät ja kes
stänän toinen toistam cunnitan cansa ens
nähtäsim / emme kunnengän elämän / eli
pucheuden / taicfa tavarain ja sanoman
perättä iollakin mooto seisoi / mutta ior
cahista holhoisim ta autraisim / ja racas
staisim niin lähimäistäm quin igzäm /
iocaisellen sen palveluxen osattain / ionga
sinē sanassasi kästet ja edespanet. Vaan
että paha humo londohom perätti ryhys
nye / ioca päivä pahat hedelmät meidän
syndämmeffäm edestootta / niin että vaic
Ea meijä lombi tachtu hyvä tekemän?
quins

quintengin
tä hyvä na
niin quin
vati valitta
cas Isä /
jonga me
der andaisi
ia ractaude
velkapäet o
Christiveli
fernabasti
otamme C
ylespitäm
cavaluo su
tä / mailm
ammat o
meidän o
on / quin
coitem m
holliset b
cammar
iocca P
kästä E
ia ang
se väha
ja vah
reē lägi
Ja ios
sworen s

quintengin emme löydä tykeän voima sis-
tä hyvä nijn quin pitäsi peccamään /
nijn quin mäs vdestasynnyyt P. Pas-
vali valitta Ro. 7. rucollemme sinua ras-
cas Isä / ettäs sen esinimme velgan /
jonga me jocapēivä enenän / lapsillest an-
dex andaisit : nijn quin mefi / sen nōrydē
ia rackauden tähdē / jonga me sinulle
velkapäät olemme ia osotta rakkdomme /
Christivellemme viat nuhtet ia rucoret
fernahasti anderi annamme ia hyväri-
otamme Christillisen rackauden ia suosion
ylespitämisen tähde. Ja että Perfeleen
cavalus surembi on quin me sitä ymmäre-
tä / meilman befumat ia pahenneet vses
ammattovat / quin me ylize voitta / ia
meidän oman Libam ylpeys väkeväm-
bi on / quin me alas paina taidamme / rus-
coilem me sinua / että sinä caicki nämä vis-
holliset hillitziit / ia meillen sinun sotis-
cammaristasi ne sotiaschet lahjoittasit /
iota P. Pavali meidän pällemme pufis-
kästä Eph 6. Ja että meillä cotona surjūn
ia angarin vihoilonē on / nimitän liba-
se väha Adā / joca hēgee vastē sotipi bolho-
ja vahvista meitä ettē me surēbaā kiusau-
reē lägeisi qui me alla taidā vahvā pysy ä :
Ja ios vielä libā heikkoudesta ennäretäm
sworen syndijn horihta / tavotta sun käreä

alamme / ettem me syvembän vaio / ja
nän synnissē padoretuna pois cado /
Mutta palautz meitē sanas ja henges
canse / etiä me edespään aremmari tus
lisiin syndiä vasten / ja sen edest paremz
min varin ottaisim. Ja etiä tässä radollis
seffa elämässä alati on vlcoga kampauree
ja sisällä pelco / pēstā ja eta meitā hyvään
aicaan tästē pahasta mänesta / sinun hys
vän valdacundahasi etc. Joca näin joca
päivē H. R. Kran Kucouxen rucoele / hän
ei mahda epzellē ettei hän tosin saa /
taicka nyrā quin hän anopi / taicka nyrā
quin tarpelisemat ovat. Ja näissä hariois
tuissa Ehristillisen ihmisen coko elämä
seiso / Etiä hän näin / turen loonnollisen
turmeluxens elä Jumalassa / häneldā
caicki odottain / nän quin lapsi hänen rac
kabalda vanhemmaldans.

Mutta etiä tässä mailmassa on moninais
set vihoiliset / jotca meitā tästä Jumalan
racfaudesta eroitta tahtovat / Nän tais
dam edespään / vlconaisi vihollisū vasten /
Easteen Sacramentill meidän vscoam
nän vachwistaa. Jumala ombimis
nun omarens omistanut easteheffa / ja
vden syndymisen löylyn cautta mun elä
växi technyt hengelisellä modolla ennen
quin minā ymmärsingän mun loonnollis
sella.

sella modolla elävin / ja omibi nijn. Hy-
ven oman tunnon ljetto käden mun canfas
ni löönyt / että mä olen silloin, Christuren
verellē / caikista synnistäni puhdistettu / ja
Zumalan lapsesi otettu / että mä jän
caikisesta autuassa olla mahtaisin:
Mitä siis Sastainen henji minua epäis-
lyxen värtä tachtu / ja minun oma tundo-
ani vaiva? Eoska Zumala on suurempi
meidän sydäntäin ja omatundom / joca
itzeäns ei kieldä taida / sillä hänen labia-
ans ovat sencaitaiset ioista hän ei cadu.
Mutta sisällistä Lihamme kiusausta vas-
sten / me Castettamme näin nauticam:
Pitkistä minun syndiä tekemän / ja
lihan mielen jälkeen elämän / minä olen cas-
teheffa vannonut itzeni Zumalan ala-
pois se: Sillä minä olen Christuren cos-
lemahan castettu / että nijn quin hän on
coolluista ylesnosnue / nijn minä mäs
vaieldaisin vdesa elemässä: minä olen
collehen edestä castettu / nijn että minä
mailmalle olisin collut ja mailma minuis-
len: Sillä minä lupasin lopua perkeles-
stä / caikista hänen mänoistansa ja
tegoistansa. Sentähdän minä mäs
valani Zumale tehdyn pitkä mahtan /
ja nijn itzeni kättyä caikes elemässäni /
etten minä synnin oriaksi jözeäni

anna

anna /costa Christus nain mun vapahari
on cutzunut. Costa me nyt täl & motos
valamme Zumalalle techdyn oifein tutz
fimme/nijn eij ole tarvis monda valaa es
deopain tehdä/sillä taimä yri meitä solmipi
caikia tekemän quin Zumala sanasas fiste

Synnin Päästöllä / fyllä igeän lohduitta
mahdame/costa se syndie anderiadamus
on luia tarvabassa / ionga Sanā palvelia
ilmoutta maan päällä : Mutta vastē pain
machra se olla meille cavatureri / että ios
me valehtelēme meidän ripissäm /nijn en
me valehtele ihmisille / mutta idzelle Zus
malalle pyhälle hengelle / ioca meitä sia
lifesta ia ijancarkijesta rangaiseva on.

Altarin Sacramenti / njin quin se
Christuxelda vihä ennen Euolemata sätty
on / njin se mäs on Särjetyin syndänden
swrin lohduus / että Apostolisen hyuin
meidän vscom perustöxeri cutzupi Coos
luten ylesnousemisesta ia ijancarkijesta
Suomioista. Sillä sijnä Herras Christus
sydämmelisen rackaudens njin eäydellis
sest osotta / ettevitän ins swrēmast taida /
Costa hän sijnä andapi sen saman pyhän
rumhins / ionga hän meidän edestäm
coolemaan vlos andoi soodārem / ia sen
samon pyhän verensä jodaxem / ionga hän
on andanut vlos vodaxem meidän syndis
me

me andeeri andamiseri : Joita hän kaste
meitä meidän swimme cansa naucita vits
sivi vscō vahvistorexi / että ne vissistä meis
dängin syndien andeeri andamiseri ovat
vlosannetut. Cuka siis Christuxen päälle
vscovainen / ja hänen coolemahans turs
vapamachta synnissä anderi saamisest
epäellää: koska hän cule lunastajasa omat sa
nat / joilla hän lupa oman rumihinsa ja
verensä jerca hän on. meidän syndien and
deri andamiseri vlos andanut / meidän
nautixem : ja me ne samat hänen kās
stynsä jälken meidängin auttedem insigs
lixi omalla suullam tygemme otam ja
nautissem. Sentäpden machdam me
mids vsein sitä tehdä / se on / Pitä Herran
Ehrolista / nijn quin Christus itse kaste
hänen muistorens / ja hänen coolemans
iulgistorexi / että me sen kautta mieles
hem johdataisimme meidän syndien il
ketyt / joita ei Jumala taida rangaisemas
ta iättä. Senjälken Jumalan sworta ars
moo / että hän on rackaan poicans meidän
edestäm synnin rangaisxorē ala andanut :
Sittälähin Christuxen sworta rackautta /
että hän ei ainoast ole andanut itzens co
lemahan meidän edestäm / mutta mids sen
saman rumihinsa ja verensä / jonga hän
meidän

meidän lunastuksen hinnari on vlosans
danue / anda meidän sädärem ja jodarem
meidän syndien anderi samisen pantiri /
että me sitä rachuassa vscossa nautiten /
tulisim hänen cauttans osaleseri Jumal-
lifesta loonosta / ja näin vissit olisim
että me hänen eläväri tekevän rumihinsa
voimalla vtrgottetut yles heräytetämän pi-
tä sühen hancatfiseen elämään.

Sentähdän mös mökin syndiä vihas-
kan / ja händä vasten edespäin miehulis-
sest foticam / joca Christuksen näin svores-
hen vaivaan on seatanut / Ja cavatta-
cam ettem me hänen pyhä rumistans ja
vertans jalkaim ala polge / ja näin kelvot-
tomast käy HERRAN Döydälle / naut-
tizeman idzelle sitä Callista attrias-
ta hancatfiseri duomioxi / Sille näin
quin se vscossa nautittu meitä Jumalan
cansa ychdistä / näin se mös vastenpäin
epäuscos ja jumalattomuudessa naut-
tittu paina ja vaiotta meitä hancatfises-
hen Helwettin pünaan ja cadotuxehen.
Sentähdän meitäm oikein coetelcam /
cossa me rachuom Jumalan pöydälle käys-
dä jos me olemme vscossa / ja jos me Chri-
stiveliem racaftam / jonga cansa me täs-
män attrian cautta tulemme ychderi bens-
gelliseri

gelliferi rumihiri / nijn quin me caicki
föome sinä ychdäst & leivästä: jos me mös
vliahat olemme iloifesta / jos Jumala tab
to meidän verē andamaā vodaresta / hänē
nimensä connian ja tunnustorē tähdän /
jonga verestä me Altarin Sacramentissē
ofaliferi tulemme / meidän rumihim yles
nousemisen pantiri. Näitä meidän ei
ainoast tule tutkia ja atotella / koska me
Herran Ehdollisellen käymme / mutta
mös näissē igem nijn harjoitta / että ihmi
set näkisi meidän Jumalisen mändm /
että me näin paistam quin kyntyläc rämän
paham sugun seassa: Että mös nekin jota
ca ei vät ole ennen Jumalan sanasta palio
pitänehet / machtaisit nähdä meidän hyz
vät tegom / ja kytä Jumalata etc.

Tämä lyhykäinen Catechismuxen harjoit
tus on / iossa jos me igem joca päivä P.
Hengen auxihwtamisessa achferoitam /
nijn me vissistē tunnem / että Christus
ren ikce ei ole rascas / ja hänen kästyns
ovet keviät / joita me sekä Sielun aus
tundhen että rumihin terweyden canssa
pitäidämme / Sinä quin muut / jotca
rämän ikceen nijn quin rascabā caulastans
pois heittävät / sworn sekä rumihin että
elämän vaivan canssa cadotuxen joorevat:
Nijn

Niin quin me taidamme nähdä / ei ais-
noasta Niistä / jotca värän Jumalan pals-
veluxen kautta erehtynehet oikeast vscosta
Jumalan päle Christuksessa / monia teitä
ia motois sutuaxi tullaxens ylesaiatteles-
vat: Jotca vaicka quin palio he tekerät
ia karsivat / ei quitengan lähemmäxi tule /
mutta omatundo epäilyxen heitä saattaa /
costa ei taida loetta jzens yhdengän nijs-
den päälle / ehkä hän olisi Pilagrimin
reisut coco maan päirin ymbäri joossut:
Mutta palio enämmin Niistä / jotca Lis-
hassa eläisäns / cairinaiset romihin tuss-
cat ja vaivat tässä pällensä vetävät / jotca
pysyvät Helvettihiniski jancakisesta.
Sentähdän alkem vaiva vaivalla ia püs-
na pynalla ostaco / mutta eläkäm Her-
ran mielen jälken / joca meille hyvin tachs-
to: näin että vaicka tässä elämässä olisi
vaiva ja ahdistus / näin ei ole quitengan
tämän mailman vihiliäisyden vaivat
verrattavat / sen sverenia sanomattoman
ilon cāsa / joca meidän Christilise elämän
loppu on taiwahassa. Eämänyt se vähän
Catechismuxi hariotus on / jonga Prophe-
tat Christus ja Apostolit vlostoimitaneet
ovat / jonga iälken mäs tänäkin päivänä
caicki vlostoimituxet tapahuman pitää /

ios eä sarnamiesi ynnä culiasiens cansa
Zumalā sanasta eryā tachdo. Tasse ovat
caicki Zumaliset Zhimiset caikin aioin
itzensä hariottanehet: Nijn quin me tās
hän aicaan erinomaisest taidam nähdä
Zumalan voldsalutust S. Lutherista /
ioca monet lyhykäiset ia lohdulliset Cates
chismuren harioituxet ia vlostoimituxet
ombi perästäs jättänyt / ioista erinos
maisest ovat hänen Surembi / ia pienem
bi Catechismuren / joca Pienēbi caikils
la kielillä / joissa oikea vsko on / lapsien
edes luetaan ja opetetaan. Sen saman
Cettä minä äiteni kielellä sangen harvas
exemplarit nähnyt olen / ja olen velcapää
Zumalan seuracundas / jota palveleman
mä curuttu olen minun tilani ja lahiant
perästä ylestrakendamaa jolen minä vdes
sta andānut erināns prentjistā vlostāys
dä / että se machtaisi Virsikirian cansa sis
dottuna olla jocabiselle norucaiselle Soo
malaiselle käsikirjaksi / Että säkä Papit /
että Teinit / ja muut kirian taitavat / sitz
yhteisen cansan edessä yhdelle tavalla
lukea machtaisit / ja nijn Christillisen opin
pääcapaleissa jocaista quin castettu on / ja
Christitty olla tachto / haroitta. Mutta
tämän Esipuheen olen mä erinomaisest
aivoanut teidän Corkean armon nimen
alla

alla anda vlos Käydä / että mä sen caute-
ta / en ainoast ofortaisi minus nöyrän pals
veluxeni / sydämeni ilon / ja onnen tois
votuxeni teidän armollen / jonga mä olen
cöllut / Jumalan edecazomisesta ja
Svrialdiaan Isänsä suosioist valituxi
ja nimitetyri meidän rackahä Isän maan
Valdameheri ja Kuchtinari: Mutta
möös erinomaisest / että minä teidän Cor-
kean Armon ahferuden cansa ylesheräs
yrtäisin caickia alimaisia tätä Kiriaista
visusta lukemaan: Sille vaicka teidän
Armonna monella tiellä jotca Evluisams
mat ovat hyvin E Kristilissessä opissa
hariotetaan / quitengin ei ole teidän Corkea
Armon ylencazonut Soomen tiellä /
mutta liki ennen colme aiastraicaa andas
nut minulda / joca siihen aicaan Heic-
ko Soomen Seuracunnā palvelia Stoc-
holmmissa olin / kysyä ja anoa Soomen
tielistä Eatechismusta / että teidän armon
ei turhista jutuisista / joita me caicki loons
nostamme rakastam: Mutta erinomaisest
E kristilisen opin pääcappaleista Sengin
tielen oppisi. Costa minä tätä teidän Ar-
mon itse Jumalalda heräyttey ahferut-
ta mieleheni jochduran / nün olen mä sijnä
vississä toivossa että teidän Corkea armö on
ennē caicki esivö Soomen maan parasta

Hens

Bengelisis of
caickia maabde
acundaa ja b
ofin caicki a
Engä epäele/
läm an estipub
teerun / ja su
rianta racasta
pitämään
afemifest sw
ha ahferamm
ta locainen
eri ja wancac
nän quin izco
fani tällä mo
mures hariot
tuta ja srella
locabinē Ch
riourest / i
on monen f
meri luetta
palio olē v
mät lufce/
minun sen
heni / jota
Jumala
caickein l
mesä hen
Muista b

Engelisis asioissa / näin että sinä ylitse
caictia machdetaisin ezittä Jumalā val
dacundaa ja hänē vanhurskautans / näin
tosin caicti ajalliset hyvet ryge langevat.
Engā epäele / ettei moni / koska he culevat
tämän esipuheen teidän armon ryge firis
oiteten / ja sinā lufe teidän armon tää fi
riantā racastavā / izekin siitā rupea enāns
bi pitämään / ja tämän esipuheen ylitse
lukemisest suuremha halua saa tää firiat
sta ahkerammasti ylitse lukeman / jons
ga iocainen Christitty izellens nykyis
seri ja väncäictiseri hyväri nautita taira:
näin quin izecutin joca ynnā minun cans
sani tällä motō izens jocapā vā Catechis
mures harioitta tachtō / syndämmeffans
tuta ja sellans todista machta. Coetelcon
jocabinē Christitty taicta O Lutherin ha
rioituxest / joca sekā Latinaxi että Saxaxi
on monen kädessē / eli täästā / joca nyt So o
mexi luetta edespannaan. Cofta minā näin
palio olē voittanut että mū maanumiesi nā
māt lufce / näin mā Jumalassa iloita taidā
minun sen hōdytyren firioituxestani saane
heni / jota minā ainoota ezin ja toivon /
Jumala joca mieleni tietā vaikuttacōn
caictain lufevaisten ja culevaisten sydās
mesā hengen hedelmāt lupauxens jāifen.
Muista hōdytyxistā en mine taida engā
tachtō

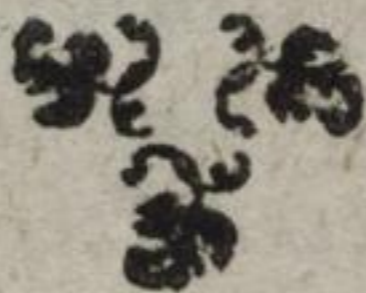
eachdo tässä lyhyessä esipuheessamitan
kirjoitta. Mutta Teidän armoanna Cor-
kea sucuinen Herrani / nöyrästä ruodele /
Mutta Teidän Corkea Armon tämän mis-
nun piskasien tyoni hyveri ottajsi / jossa
mä en muuta esi / qujn Jumalan cunnjas
ta ja monen Ihmisen autuuta. Jumala
Caickivaldias teidän Corkeä armō ja cofo
Kuogin Kuningalisen hooneen tukeroon
ja varielcon pitäkiseen ja onneliseen halli-
soreen / pyhän minensä cunniaxi Chris-
tuxen vapadytaiamme cautta.

Kostochista 20. Septembris

Anno 1607.

Teidän Corkean Armon
Nöyrä palveliala
Jumalan sanassa /

Simon Iohannis Carelius.

I. Kymmennen Jumalan käskyt

Exod. 20. Deut. 5.

Ensimmäinen käsky /

Eij sinun pidä pitämän muuta ve-
raita Jumaloita minun tykenäni.

Toinen /

Sinun HERRAS Jumalasi nis-
miä eij sinun pidä turhaan lausua
man. Sillä Herra Jumala eij pidä
händä nuctelemata ioca hänen nis-
meäns turhaan mainike.

Kolmas /

Muista että pyhität lepopäivän

Nelies /

Eunnioita sinun Isäs ja Eitiäs /
että mänestyiset / ja olisit pitkä ijas
linen maan päällä.

Viidhes /

Eij sinun pidä tappaman.

Uroddhes /

Eij sinun pidä Hooria tekemän.

Seizemes /

Eij sinun pidä warastaman.

B

Kahdeks

Adheras /

Eij sinun pida vâra todistusfa sa-
noman lähimâistâs vastan.

Adheres /

Eij sinun pida himoikeman lähis-
mäises honehta.

Communes /

Eij sinun pida himoikeman hänen
emäädäns / eij palveliaans / eij pals-
ca piieaans / Eij cariaans eli juhyaans
taicka mwta quin on hänen omansa.

II. Apostoliten Escon tunnustos / perustettu

Ioh. 14. v. 1. Mat. 11. v. 25. 2. Cor. 6. v. 18
Apoc. 10. v. 6. Act. 11. v. 17. Ioh. 3. v. 16
Act. 20. v. 21. Mat. 1. v. 18. & 23. 1. Pet.
4. v. 1. Act. 13. v. 20. Cap. 10. v. 39. 1. Pet.
3. v. 18. Act. 13. v. 29. Eph. 4. v. 9. & 1.
Pet. 3. v. 19. 1. Cor. 15. v. 4. Eph. 4. v. 10.
Mat. 14. v. 62. Act. 1. v. 11. Cap. 10. v. 42
Ioh. 14. v. 1. & Act. 5. v. 3. & 4. 1. Cor. 1.
v. 2. Mat. 28. v. 2. Eph. 4. v. 34. & 5. Act.
10. v. 43. 1. Cor. 15. v. 52. Ioh. 10. v. 27.

Minä

Druo vskon Jumalan
päle: Isän caictivaldiaan /
lojan taivahan ja maan. Ja
Jesuxen Christuxen hänen ainoan
Poiansa päle / meidän Herram:
Joca sikisi Pyhästä Hengestä / Syns
dyi Neisvest Mariasta / Pijnattijn
Pontius Pilatuxen vallan alla / Kis
stin puhun nauttijn / Coletettihin ja
haudattijn. Alasastui Helwettijn:
Colmandena päivän ylesnousti cool
luista. Ylesastui Taivahisen / Ja istui
Jumalan Isän caictivaldiaan oikeas
la kädellä / Sielä hän on tuleva
domikemaan / elävitä ja coollehita.
Minä vskon Pyhän Hengen päle.
Yhden pyhän Christilisen Seuras
cunnan / Pyhän Ihmisten ydteys
xen. Syndien anderi samisen. Kws
mihin ylesnousemisen / Ja ijancaictis
sen elämän / Amen.

Bij mei-

III. Meidän Herran

Rucous / Mat. 6.

Luc. 11.

Sä meidän joca olet
taivahissa. Pyhitetty olcoon
sinun nimesi. Lähäs tulcoon
sinun valdacadasi. Olcoon sinü tahy-
tosi niin maassa quin on taivahassa.
Anna meille tänäpäivänä meidän
jocapäiväinen leipäm. Ja anna
meille meidän syndim andeeri / niin
quin me andeeri annamme meidän
velgolistem. Ja älä johdata meitä
kuusauxen. Mutta pästä meitä Vas-
hassa. Sillä että sinun on valdacus-
da / voima ja cunnia ijancaicikisudeen /
Amen.

III. Castehen Sa-

cramentist. Marc. 16.

Mängät

Dingät ulos caikehen
mailmaan / ja sarnakat
Ewangeliumi caikille loos
duille. Joca vscoo ia tulee castetuxi /
hän tulee autuaxi. Mutta joca ei vsc
co / se tulee codotetuxi.

Item. Mat. 28. Minullen on
annettu caieki voima taivahassa ja
maassa. Mängätä siis vlos / ja os
pettaca caiecia cansoia / ja castacat heis
tä / nimehen Jsän ja Poian ja Pys
hän Hengen: Ja opettaca heitä pis
tämään caieki mieä minä olen teille
käskenne. Ja cako minä olen teidän
tyksenänne jocapäivä mailman lopp
puhun asti.

VI. Altarin Sacra mentist eli Herran Ehtoli

sesta Mat. 26. Mar. 14.

Luc. 22. Pav. 1. Cor. 11.

B iij

Meidän

Utidän HERAM JE
sus Christus sinä Dnā / jonca
hän petettiin / otti leivän
kijetti ja andoi. Opetus lastens / ja sa
noi / Ottacat ja sökäte / Tämä o.
minun Ruuhini / joca teidän edes
tän vlos annetaan. Se teekäte mi
nun muistoxeni.

Samallamoto otti hän mös Cal
fin ehtolisen jälleen / kijetti / andoi heik
le ja sanoi: Jocata tästä caicki / Sil
lä tämä on minun Vereni / joca on
sen vdhän Testamentin / joca teidän
ja monen edestä vlos vodatetaan
syndien andexi andamisexi: Niijn
vsein quin te sen teettä / niijn tehkäte
minun muistoxeni.

D. Lutherin
Pyhänkäinen kästyn den
vlost oimitus.

Ei

Ei sinun pidä pitämän muuta
Zumaloita minun tykenäni. Se on/
Meidän pitää Zumalata ylige caics
fia pelkämän / ja racastaman / ja hänen
atonoan päleus oscoffa turvaman.

Sinun HERRAS Zumalasi nis
meä ei sinun pidä turhaan lausur
man. Se on.

Meidän pitää pelkämän ja racastas
man Zumalata / etten me hänen nimensä
cautta firole / vanno / noida / valechtele
elt pitää / Mutta / caiffis meidän tarpeis
sam / sitä auxenna hudamme / rucolemm
me / ja Eätoxen cansa ylistämme.

Muista että sinä pyhität Lepo
päivän. Se on.

Meidän pitää Zumalata pelkämän
ja racastaman etten me ylencato pyhiä
saarnoia / jotka ovat hänen sanansa :
Mutta että me sen pyhänä pidäm / ker
nahasti sitä cuolemme ja opimme.

Cunnioita sinun Isääs ja Eitiäs /
että sinä mäestyisit etc. Se on.

Meidän pitää Zumalata pelkämän
ja racastaman / etten me meidän vanhens

B iij bianna

bianna ja esivaldaam ylencato eli viheis
ta: Mutta pidam heit & cunniaffa / pals
velem heit & / olem heille cwliaiset / heit &
racaftamme / ja pidamme filmain
edeffe.

Ei sinun pidä tappamā. Se on /

Meidān pitā Jumalata pelkāmān
ja racaftaman / etten me meidān lähimāis
sen elämälle vahingota eli vaiva tee:
Mutta händā autamme ja holhomme /
caiffa hänen elämänsä ja rwmihinsa
tarpehissa ja vaaroissa.

Ei sinun pidä hooria tekemān.

Se on /

Meidān pitā Jumalata pelkāmān
ja racaftaman / että me elämme puhtas
hasta ja vagasta / sekä sanoissa että töissä /
ja että izecufin hänen aviopolistansa ras
casta ja cunnioitta.

Ei sinun pidä varastaman. Se on /

Meidān pitā Jumalata pelkāmān
ja racaftaman / etten me meidān lähis
mäisem raha ja hyvyttä poistemma /
eikä värān caupan eli kavaluren cansa tye
gemme vedā: Mutta adferoitam id
zem / hänen tavaratans varielemaan / ja
hänen tilaans parandamaan.

Ei sinun

Ei sinun
roman sinu
Se on
Meidān
racaftaman
m jonictaifi
pnettele eli h
diftamme / h
pnhumme /
pan poleen.
Ei sinun
lähimāises h
Meidān
racaftaman
em perindyā
ansa alamm
nodolla ja la
ta: Mutta
ditāmān ja
Ei sinu
nen emānt
valcan piye
Meid
ja racaftam
ten emāndā
ia pois ha

Ei sinun pidä värä todistusta kas-
noman sinun lähimäistä vastaan.

Se on /

Meidän pitää Jumalata pelkämän
ja rakahtaman / etten me meidän lähimäise-
täm jonkkaissin valehuksin kät / pitä /
panettele eli hävise: Mutta händä puhe-
distamme / hyvin hänest aiattellemme /
ja puhumme / ja käännämme kaikki paros
han poleen.

Ei sinun pidä himoikeman sinun
hähimäises honechta. Se on /

Meidän pitää Jumalata pelkämän
ja rakahtaman / etten me meidän lähimäis-
sem perindyä eli honechta pahain jonkin
cansa alamme pydä / eitä jonkun oikeudē
modolla ja lain varion alla itzellem omis-
sta: Mutta paremin autamme händä /
pitämään ja nauttzemaan omansa.

Ei sinun pidä himoikeman häs-
nen emändänsä / ei palveliaansa eli
palean piicans. etc. Se on:

Meidän pitää Jumalata pelkämän
ja rakahtaman etten me meidän lähimäis-
sen emändää / perechta / palcolisia eli cas-
ria pois haukuttellen vierotta ja hänestä

B v

eroita:

eröita : Mutta heittämanamme pysy-
mään siällans / ja ačkeraft virkans edes-
seisomaan ja täyttämään.

Mitä sanoo Jumala caikista nais-
sta kästyistä? Vastaus.

Minä puhupi hän Exodi 20. Minä
sinun Herrasi Jumalasi / olen yri-
väkivä kivoas / joca costan isäden väz-
ryden lasten päle colmandehen ja nes-
liendeen polveen asti / niidhen ylike
jotca minua vainovat / Ja teen laus-
piuden monehen tuhandeen asti / niit-
ten / quin minua racastavat / ja mi-
nun kästyini pitävät.

Mitä ne sanat märkike? Vastaus:

Jumala vchfapi rangeista caictia
niitä / jotca nämä käkysanat ylitsekäyvä
ja rickovat. Sentähden pitä meidän
caut. Numen / ja pelkämän Jumalan vis-
haa / nija etten me mitän näitä kästyitä vas-
sten tee. Mutta hän taas lupapi armō-
sa / ja caicki hyvyttä / caikillen niillen / jotca
näitä kästyitä noutavat. Sentähden tulee
meidän hyvästä systä Jumalata racasta /
hänen pelens uscalda / ja hänen kästyien:
sä jels

...älken visio
...än elämäm a
...hylläine
...
...Ensimmäi
...Minä vskon
...activaldiac
...maan.
...Minä v
...caictien
...Andan
...Silmä
...järell
...ansa / jotca
...vähki varte
...sumasian
...rian ja caic
...vuttavat r
...caa: Mi
...variele / i
...stä: Jate
...ja jumalis
...ilman ych
...volisuttan
...hyvästä s
...mään / tē

sä jälkeen visusta ja lahkerasta caiken meis-
dän elämään asettaa.

Lyhytäinen Vseon cappalten ulostoimitus.

Ensimmäinen cappale on Lomisesta
Minä vseon Jumalan päle: Isän.
caickivaldiaan / loian Taivahan ja
maan. Se on/

Minä vseon että Jumala on minun
ynä caickien muiden loetuden cansa loos-
nut: Andanut minolle Kuumihin ja Sie-
lun / Silmät / corvat ja caicki mwtjäs
senet / järällisen toimen/tiedon ja tunnon
cansa/jotca hän vielä nyt ylespitä. Näis-
täliti varrehet / kengät / roan ja jooman/
asumasian / emännän / lapset / pelot/ cas-
rian ja caicki hyvät / tähän elämähän tar-
vittavat runsaasti jocapäivä anda ja jas-
caa: Minua caikista vaaroista estä ja
variele / ja caikista pahoista torin ja pääs-
stä: Ja tekepi nämä caicki hänen isälisest
ja jumalifest hyvydest ja laupiudestansa /
ilman ychtäkän minun ansiotani / ja kels-
volisuttani. Joiden caickien edestä minä
hyvästä systä velcapää olen händä ylistäs-
mään / täydellä swolla kuttamän / palves-
Bvj lemaan/

lemaan / ja hänelle minun ewliaisuden
osottamaan. Se on totifesta tosi.

**Toinen cappale on Lunnas-
siuresta.**

**Ja Jesuxen Christuxen
noan poiansa päle / meidän Herrain /
joca sikisi etc. Se on /**

Minä uscon että Jesus Christus
totinen Jumala / Isästä ennen ijankaiki-
sutta syndynyt / ja myös totinen Ihminen
neizyestä Mariasta syndynyt / on mi-
nun Herrani / joca minun cadoterun
ja doomitun ihmisen jälle lanasti / ja
caikista synnistä / colemasta / ja perkelcen
vailan alda vapaheti ja päästi / ei tosin cul-
lan eikä hoptian cansa / mutta pyhällä ja
collalla verellänsä / ja viattomalla pünal-
lans ja coolemalla : Että minä olisin
hänen omansa / ja hänen valdaccunase-
sans hänen allansa eläisin / ja händä pal-
velisin ijankaikisessa vanhurscaudes /
viattomuudessa ja autuudessa : nün quin
hän myös itse colluisti ylesnousei eikä ja hal-
lizee ijankaikisesta. Se on totifesta tosi.

**Kolmas cappale Pyhitö-
restä.**

Minä

Minä
Pyhän C
hän etc.

Minä

to minun on

Christuxen

eli hänen tyg

Mutta että

urzunut / hä

caissa usco

ny: Nün qu

silises Seur

gaise / pyhit

ainoan oife

Jossa Seur

ille Christu

nt / laupic

Ja vümeh

mast vlesb

ja caikille

ijankaikise

totifesta tosi

Pyh

r

Isä n

Se on; 3

Minä vscōn pyhän Hengen päle:
Pyhän Christilisen seuracunnan / Py
hän etc. Se on /

Minä vscōn ercē minä milänā moos
to minun omani toineni vāellä Jesuxen
Christuxen minun HERRANI päle vscōa /
eli hänen tygensä läbestyā ja tulla taida:
Mutta ercā se Pyhä Hengi ombi minun
cuzunut / hänen labioillans ylesvalaisut /
oikeassa vscōsa pyhittänyt ja tallella pitäs
nye: Nijn quin hän mōs caicki mōt Chris
tilises Seuracūns cuzu / cofoa / ylesval
geise / pyhittä / ja Jesuxessa Christuxesa
ainoan oikean vscōn cautta tallella pitā:
Jossa Seuracunas hän minulle ja cais
kille Christuxen päle vscōvasille caicki syn
ne / laupiait / iocapäivē andari anda:
Ja viimeissā päivänā meitä caickia cooles
mast vlesheräyttā / ja nijn ombi minulle
ja caikille Christuxen päle vscōvaisillen
hancāickisen elämän andavainen. Se on
toisestē tosi.

Lyhytäinen toimitus Her
ran Kucouxen pälen.

Jsä meidän joca olet taivahissa.
Se on; Jamals rackahastā meitä tällä
B vj alcupuz

alcupuheella curupi/vahvasta vscomaan
että hän on meidän totinen Isämme / ja
että me olemme hänen totiset lapsens.
Senpääle että me sen turvalisemast vahs
valla vscalluxell händä rucoelissimme:
niin quin me näemme lasten heidän van:
hemildansa vahvan vscaluxen cansa tars
pehensa anovan.

Pyhitetty oleoon sinua nimesi.

Mikä se on? vastaus.

Jumalan nimion kyllä itsestänsä pys
hä / mutta me rucoelem tässä ruconress
sa / että se myös mahtais meissä pyhuetys
xi tulla. Joca näin tapactu: Costa
Jumalan sana puhtahast ja selkiäst opes
retaan / ja me quin Jumalan lasten tule /
jamalifest sen jälken elämme. - Siihen
auta meitä o rscas taivalinen Isämme.
Mutta joca toisin opetta ja elä / quin Jus
malan sanassa neuvotaan / hän hävääse
meidän scassam Jumalan nimen: Vaan
ettei se tapahuisi / vartele sinä o taivahas
linen Isämme.

Lähästulcoon sinun valdacundas.

Mikä se on? vastaus.

Jumalan valdacunda kyllä itsestän
sä lähestypi / vaika et yxifän meistä siä
rucoelisi:

rucoelisi:
conressa / et
lis. Joca
taivalinen
hän Bengeri
cautra / vsc
lämme pyh
siitä hancat

Oleoon

quin on tai

Mit

Juma

tapactu kyll

Mutta me

meidän sea

Joca näin

ti Jumala

ja pahan t

vät / ettei

että hänen

tygemme

meidän l.h

fa-hän me

hänen san

mahan me

en laupia e

rucoelisi: Mutta me anomme tässä rucou
couressa / että se myös meidän tygenne tuis
lis. Joca näin tapattu: Costä meidän
taivalinen Isäm / anda meille hänen pys
hän Bengensä / että me hänen armonsa
cautta / vscoum hänen sanansa päle / ja es
lämme pyhästä / ensim tässä aialisessa ja
sijtä hancatctises elämässä.

Oleoon sinun tahtosi niin maassa
quin on taivahassa.

Mikä se on? Vastaus.

Jumalan hyvä ja armelinen tahto
tapattu tyllä paizimeiden rucoustan:
Mutta me anomme tässä rucoures / että se
meidän seassa / ja sydämässämme tapahouisi.
Joca näin tapattu: Costä Jumala caice
ki Jumalattomat neuvot / edesottamiset /
ja pahan tahdon estä ja särke / jotca estäs
vät / ettei Jumalan nimi tule pyhitetyxi /
eiä hänen valdacundans lähesty meidän
tygemme: quin on perkeleen / mailman ja
meidän lhamme tahto: Sijtä lähin costä
hään meitä vahvista ja lujana pysytä
hänen sanasans ja oikeasa vscossa / has
mahan meidän loppuhum asti: Tämä
on laupias ja hyvä Jumalan tahto.

Anna

Anna meille tänäpäivänä meis-
dän jocapäiväinen leipäm.

Mitä se on? vastaus.

Zumala tosin anda caikille paboile
lengi ihmisillen jocapäiväisen leivän:
Mutta me anomme tässä ruoures / että
me sen ymmärtäsim / ja niin kytolisuuden
cansa meidän jocapäiväisen leipäm nauti-
simmme. Mutta jocapäiväisen leivän
cauita ymmärtään / caikti ne quin henn
gemme ravinnori ja ylespitämiferi tarvis-
taan / quin on rooca / joma / vaatteet /
kängät / asumasiat / kartenet, pellos / cars-
ja / raha / tavarat / hyvä emändä / hy-
vät lapset / vscolinen pereh / hurskas ja
cohtulinen Esiväldä / onnelinen mailmas-
lisen jädyn hallitus / tarpelinen ilma /
rauha / terveys / siveys / cunnia / hyvät
ystävät / vscoliset naburit / ja mrot sencal-
taiset tarpeet.

Ja anna meille meidän syndim-
me andeexi / niin quin etc.

Mitä se on? vastaus

Me rucoelem tässä ruoures / ettei
meidän tarvalinen Isämme tahtoisi tutkia
meidän syndiäm / ja niiden tähden meidän
ruous

ruoussam hy
voitomat san
foa / quin me
saratada:)
labiar andais
ne jocapäivä
ei mrot qu
ne mōs fester
in ander ann
koneet ovat
vonnā.

Ja alā j
Mitä
Zumal
Mutta me
än igē mei
ele / mailm
ertäisi / ja
päälyreen
vabatefoin
ne covin se
atim / er
seittäisi / n
ge voitais

Mutt
Mi

rucouffain hylättä: (Sillä me olem kels-
vottomat samaan peenindään hyvates
foa / quin me anonyme / engä mitän ans-
sata taida:) Mutta eitä hän meille caicki
labiar andais sulasta armostansa / cosca
me jecapäävä monella motoa syndi teem /
ja ei myta quin rangastost ansaise. Vihn
me mös kessenäm caikest sydäimestä nyls
len ander annamme / totta meitä vasten
rickoneet ovat / ja heille kernaasti hyvää
teemmä.

Ja älä johdata meitä kiusanteen.

Mitä se on? vastaus.

Zumala rosin ei ketään kiusa:
Mutta me anonyme tässä rucouffes / että
hän itse meitä karkis ja varielisi / ettei per-
tele / mailma / ja oma libamme meitä
pettäisi / ja oikeast vscosta / epäuscoon ja
epäelyreen eli muihin sworthin syndin ja
pahatekoin viettelisi ja saattaisi / ja vaicka
me covin sencaltaisilla kiusanteilla vaivats
taisim / emme quitengaan itseäm alas
heittäisi / mutta ne caicki sortaisim ja ylis-
se voittaisimme.

Mutta päästä meitä pahasta.

Mitä se on? vastaus.

Tässä:

Tässä rucouks me yligepän as
nomme / että meidän taivalinen Isämme
vapahaisi meitä kaikista pahoista / Sies
lun ja Kromihin / elämän ja cunnian
vahingoista. Ja että hän vūmeun cosea
coleman heeti lähästy / andaisi meulle aus
waan elämän lopun / ja meitä hänen
armiaast hyvydestäns tēstä surkeudest
tygensä taivahasen ottaisi.

Amen. Mitä se on? Vastaus.

Tämä sana sen rābde tyge pandu
on / että me totifesta tietāisimme / tämän
rucouksen olevan otolisen ja cuultun
meidän taivalisen Isämme tykenä: Sillä
että hän on itse meitä kāskenyt näin rus
toella ja ombi lussannut meitä coldaxens.
Amen / Amen / se on / Dissist / Vissist /
nämä kaikki pitää totifesta nūn tapahus
man.

Castehen Sacramen tistä näin yriferitaisest ope tettaman pitää.

I. Mitä caste on? Vastaus.

Caste ei ole ainoastans vesi / mutta on
vesi Jumalan festyllä päle pandu / ja yhdi
stetty hänen sanallans. Circa

Circa
ovat?

Meid
sanoi Marb

caictia can

cat heitä n

ja Pyhan

n. Mitä
Se va

andamisen

perkeleestä

den caifille

malan san

Circa
lupauzet

siel

sanoi P.

Joca use

tuaxi /

Dotetux

III. S
astat n

Le
tefist / n
veden ca

Cutca siis ne Jummalan Sanat
ovat? Vastaus.

Meidän Herran Jesus Kristus
sanoi Marthei ultimo. Mängät vlos
caictia cansoia opettamaan / ja castar
cat heitä nimehen Isän / ja Pojan /
ja Pyhän Hengen.

II. Mitä caste hödyttä? Vastaus.

Se vaikuttaa meissä synnin andert
andamisen / vapahdapi coolemaista is
perfeleestä / ia andapi ijancactisen autuus
den caifille nöllän / quon vscovat mitä Jus
malan sanat ia lupauet totv oitavat.

Cutca ovat ne Jummalan sanat ia
lupauet? Vastaus.

Meidän Herran Jesus Kristus
sanoi P. Marcuren viimeises lugussa:
Toca usco ja tule castetuxi / se tule aus
tuaxi / Multa ioca ei vscö se tule cas
dotetuxi.

III. Quinga taita vesti niijn swree
astiat matcaan saatta? Vastaus.

Ei millän moto vesti suä itkänäs
tekisi / mutta Jummalan sana / ioca ynä
veden cansa on / ia vscö / ioca sen sanā päle
loota

loottapi joca on yhdistetty veden cansa.
Sillä paitsi Jumalan sanaa vesi on pas-
lias vesi / ja ei yriäkän caste. Mutta koska
Jumalan sana tule yhdistetyri veden cans-
sa / niin se on Caste / se on / Tervellinen
armon ja elämän vesi / ja vden syndymise
puhdistos pyhässä Bengessä / Niin kuin
D. Davali castehesta puhupi ad Titum 1.
Hänen laupiudensa kautta vapaheti
hän meitä / sen vden syndymisen pes-
semisen / ja pyhän hengen vdistoxen
kautta / jonga hän meidän ylikem
runsaasti Jesuxen Christuxen meis-
dän lunastajam kautta ulosvoodattas-
nut on. Senpälé että me vanhurs-
skautetut hänen armostans piti tule-
man periliseri siihen ijancaickisehen
elämään toivon jälkeen. Tämä on
jwri wissi puhe.

IV. Mitä caste merkike? Vastaus.

Merkike että se vanha Adam joca
vielä meissä on / pitkä joca päiväisen catu-
man ja parannoxen kautta vpotettaman
ja coletettaman / caickien syndien ja pas-
hain haluin cansa / ja jälleis joca päivä
edestuleman ja ylesherämän yri vsti ih-
minen /

minen / so
Jumalan ede
Cussa se
Pyhä Daval
Me o
ansa handa
mahan. N
volust yles
kautta / Ni
ja elämässä
Taivah
avaimisi jo
sesta
Mitä E
vat?
Taivah
D. Kamatt
ameidän
eliumissa
naan päälä
omille sidon
kseen.
Cutea o
Vastaus. V

minen / joca pyhydes ja hurppaudessa
Zumalan edes eläisi jancakifesta.

Qussa se on kiriotettu? **Vastaus.**
Pyhä Davali Roman. 6. näin sanopi.

Me olemme ynä Christuxen
tansa handatue Casteen kautta cole-
mahan. Niin että quin Christus on
cooluiſt ylesherätetty Isänsä cunnian
kautta / Niin mōs meidän pitä vdes-
sa elämässä vieldaman.

Taiवान Baldacunnan
avaimist ja ripistä/näin yrifertais-
sesta operettaman pitä.

I. Mitkä Taiवान valdacunan avaimet
ovat? **Vastaus.**

Taiवान valdacunan avaimixi
P. Kamatussa cugutaan se voima / jons
ga meidän Herrā Jesus Christus Evans-
geliumissa sääri / catovaisille syndisille
maan päälä synnie päästettä / ja catomas-
tomille sidotta / omain Christuxen sanoin
jälkeen.

Quica ovat ne Christuxen sanat?
Vastaus. Meidän Herram Jesus Chris-
tus

stus näin puhupi Joban. 20. Niin
quin Jsa minun lähätti / niin minä
mös lähäten teidät. Ottacat se pyh
hä Hengi: Joillen itänans te synnit
andexi annatta/nijhen ovat ne andexi
annetut: Ja joillen te ne pidättä /
nijhen ovat ne pidetyt.

II. Mikhen ne avaimet hyväc ovat ?

Vastaus. Sen tiet: värt tekevät nämä
sanat: Joillen te synnit andexi ans
natt / nijle ne ovat andexi annetut:
Nimitään että Jesuxen Christuxen nis
mehen / syndein andexisamsus hänen
colemallans ja verellans ansaittu / vscos
vaihellen omisteraan / etä niin heidän vsc
cons vahvistettaisyn / ja omatundons
vissixi ja levollisexi satettaisyn. Sillä vsc
coa noudatta rauha sydämessä sijetä quin
synnit ovat andexi annetut.

III. Quinga taita Ihminen syn
diä andexi anda? Vastaus.

Ihminen tosin ei sitä tee / itzestäns
näin quin ihminen / mutta virgansa poles
sta / Christuxen Eistyn jälkeen / Niin quin
nämä sanat todisteovat / Ottacat se pyhä
Hen

Hengi / Joillen jkändans te synnit ande
dxi annatta / niille ne ovat andxi
annetut. Sillä nijn kuin Jhmisen Poe
jalla on voima maan pällä / syndiä ans
dxi andaa: nijn hän on sen saman veis
man Ewangeliumin saarna vrgalle aset
tanut / sindäquin hän sano: Nijn kuin
Jsa minun lähätti / nijn minä mös
lähätän teidät. Joh. 20. Item: Joca
teitä ewle hän eule minua / Mat. 10.

IV. Cuille pitä synnit andxi ans
nettaman? **Vastaus.**

Niille / jotea totises palauces synnins
sä tunnustavat / ja nöyrän ja vscovaisen
sydämen cansa Jesuxen Ebristuxen kautta
Zumalä armoo ja lohducest anovat: Nijn
kuin Christus sano sille halvatulle Mat. 9
Ole hyväs turvassa poicani / sinun
yndisi sinullen andxi annetaan.
Ja sille murebellisellē vaimollen Luc. 7.
Sinun syndisi on sinullen andxi ans
tetut: Sinun vscos on sinun vapahs
anut: mäne rauhassa.

Cuille synnit pitä pidettämän?

Vastaus.

Castily

Caikille catumattomille ja vscomats
tomille / jotca ylpiašt synnissē edesiorevat
ja pysyvāt / ja caieki Jumaluset newet ja
manauzet ylencazovat / Niin quin e hris
tus opettaa Matth. 18. Jos veliesi
riekoo sinua vasten / mäne ja nuhtele
händä erinäns teidän cahden velillä.
Jos hän sinua cuule / niin sindä olet
voittanut veliesi. Mutta jos ei hän
sinua cuule / ota cansast yxi eli caxi / että
cahden eli kolmen todistajan swssa
jocahinen puhe vahvistettu seisoisi.
Jos ei hän heitä cuule / sano Seuras
cunnallen : Jos ei hän Seuracunda
cuule / pidä händä Pacanan ja ylen
annetun verono itaianedestä.

Etä Saarna viralle tämä swri
aarreh vscottu on : niin opeta minua
quingam siitä osaliferi tulla taidan ?
Vastaus. Ripin caureta / jessa nämä cari
käsiectän. Ensin / Etä Ihminen tun
nusta synnissē / Sättälähin / että hän saas
pi päästön ja syndien anderi samise Rippi
isäldä quin itse Jumalalda / ja ei mitän
epäcle / mutta vahvast vscō / että synnie
ovat

ovat sen ca
edes caiva

Cute
män ?

Juma
staman ty
ri / nihing
tierän äst
me Herr
Jän edes
nustamar
sydänessē

Cute
P. äffa

malan k
äire / poi
velia etc.

toin / lai
lur sanoi
stanut /

nen laisi
syndien c

Niir
ripiin mi

Nä
Jälles.

ovat sen kautta anderi annetut Jumalan
edes raivahassa.

**Etica synnit sijs pitä ripitettäs
män? Vastaus.**

Jumalan edhes pitä meidän tunnus
staman itsemme caichin syndin vicapääs
ri / nihingin mäs / iotca meillen itellem
tietämättömät ovat / niin quin me teems
me Herran Rucouressa. Mutta rippi
Isän edessä pitä meidän ainoastans tun
nustaman ne synnit / quin me tiedämme ia
sydämessän ymmärdämme.

Etica ne ovat? Vastaus.

Ässä itecukin tutkioon vircans Jus
malan kästysanain jälken / ongo hän isä /
äite / poica / tytär / isändä / emändä / eli pala
velia etc. Jos hän on ollut ylpiä / vscomas
toin / laiska / ja niin jollengin vasten ols
lut sanoilla eli töillä / Jos hän on varas
stanut / valehellut / ja ollut vahingollis
nen laiskuden ja hirauden / taika muiden
syndien kautta.

**Niin edhespane sijs lyhykäinen
ripiin mota. Vastaus.**

**Näin sinun pitä sanoman rippi
Isälles. E Oracis**

Gracias Rippi Isä / Minä rucoelen si-
nua että minun rippini crolla tahtoisi /
ja Jumalan nimeen andaisit minulle syn-
dini päästön. Ja sano näin. Minä vait-
vainen Syndinen / tunnustan itseni Jus-
malan edes vicapääxi caicthim syndyn /
Mutta erinomaisest tunnustā minä edes-
säsi / että minä olen köyhä palcolinē etc
mutta sen pahembi en palvele vscolisesta
minun Isändätāni / ja emändätāni / Sil-
lä en ole tehnyt sitä kuin minullen on käs-
tettö / mutta olen palio taaperin jättä-
nyt / joista heille on vahingo / Minä olen
vihoittanut ja saattanut heitä torumaan
etc. olen ollut tylyisä sanoissa ja töissä /
kärsimäisin / vastahakainen etc. näitä
caicthia minä cadun / ja rucoelen armoia /
Tahdon mäs itseni kernaasti edhes päin
parata.

Oxi perehen Isändä eli emändä
näin sanocaan.

Erinomaisest tunnustan minä sinun
edessäs / etten minä ole hyvin yleescasvat-
tanut lapsiani / engä perehtāni ahkerast
toruttanut Jumalan pelcoon ja cunnialis-
sudeen. Minä olen kironut / ja Jumalan
nime turhaan lausunut : Andanut pahā
esicuvā sekä sanoilla että töillä / vahingoit-
tanut

canot nab
ja punda
peränyt
etc. Ja
rasans y
kyiä vast
Min
cautetta
nulla / ell
telco pä
tän tiedä
vairan
eli toise
Erinom
turhaan
ollut vie
kemma
Ja and
sinä ych
liti on
näns r
pän s
vicap
kävise
Chris
Ja
andac
stacoo

canut naburiani / mnita panetellut / mitat
ja pundarit voittoni tähden turmelut / ja
perännyt lähim äistän / värillä caupoila
etc. Ja nijn edespain / mita igecukin vis
rasans ymmärtä tehneens Jumalan käs
styitä vasten.

Mutta jos joco ei tunne igens rafa
cautettavan sen caltaisit eli sworemill syns
nulla / etkän hän covin hakco ja yles aias
telco pällens njetä syndiä joista hän ei mis
tän tiedä / ja nijn igens oman tunnon
vairan andaco : mutta sanoccon yhden
eli toisen / jotca hän tietä / tällä moto :
Erinomaisest tunnustan minä / että mä
turhaan nautinut olen Jumalan nime /
ollut riectainē puheisani / ja sen eli sen res
kemäcä iättännyt quin mun tulitehdäxeni /
Ja andacon silläns olla. Mutta jos es
sinä yhtän syndiä tehnehesi tiedä / (joca
liti on mahdotoin) älä mäns yhtän eris
näns nimitä / mutta tunnusta iges ylizes
pän syndisxi Jumalä edes / ja cadeturcē
vicapääxi / jos Jumala causasi domiolle
kävisti / Ja nijn ano Syndiē andexi samist
Christuren ansion tähde / rippi Isäldäsi.

Suittä vastatcon Ripin Euleva.

Jumala olecon sinullen armolinen / ja
andacon sinulle syndisi andeexi / ja vahvis
stacoon sinun vstos / Amen. Col 3

Cohta kysykän hänelä.

Vscotco sinä / että minun synnin pä-
stöni ei ole minun / mutta Jumalä päästö.

Costa Ripitetty vastaa vscovansa.

Nijn hän edespäin sanocaan. Tas
pahtucon sinullen nijn quin si vscot / ja
minä mds meidän H & Rran Jesuxen
Christuxen kästyn jälkeen / sanon sinullen
syndien andeeri samisen: Niinehen Jz
sän / ja Pojan / ja Pyhän Hengen
Amen. Mäne rauhassa.

Joita taas omatundo vaiva / eli muus
rebeliset ja covin kiusatut ovat: niieä
mahta rippi isä vsiamilla P. Kamatun
sanoilla / jotca vsccon vahvistavat syndien
anderi samisest / lohduuta.

Tämä on salaisen ripin motto / yrkere
tafsellen ja taitamattomalle cansallen ens
sin edespandava.

Mere taitavat tällä modolla ripinsä
tehdä ja sanoa.

Armas Cuniallinen Herrä / minä
anon teildä Jumalan tehdän / että te ans
daisitte minullen hyvä neuvoa / minun
murehellisen sieluni turvaxi ja lohus
tuxeri.

Mitä

Mitä ne
Min
ja tunnust
Jumalan
monchen
deen vica
kästyiä /
täydelliset
gä ristia
kärsi. M
nytsen v
tundoan
minä ett
dini and
Jumala

U
vaivain
malan
nä olen
Jumal
tunnen
määrä n
ewlen
en hal
den tön
hetin h

Mitä newo sinä anot? Vastaus.

Minä vaivainen Ihminen valitan
ja tunnustan sinullen / minun HERRAN
Zumalan edes / että minä olen syyllinen
monehen syndyn / ja caickinaisen värys
deen vkapää. En minä pidä Zumalan
käskyä / Enkä Evangeliumin sarnoja
täydelistest usco. En mitän hyvää tee / ens
gä ristiä ja vastenkäymisiä kärsiväisest
kärsi. Mutta erinomaisest minä olen tehs
nyt sen V. eli sen V / joca minun omaa
tundoani vaiva. Sentähden rucoelen
minä että sä tahtoisit Zumalan polesta syn
dini anderi anda / ja lehdutta minua
Zumalan sanalla.

Oxi toinen Ripin motto.

Minä julkifesta / ripissä / niin kuin
vaivainen syndinen / caipaan itzeni Zus
malan edessä ja sinun culdaxes / että mis
nä olen täynnä caickia syndiä / epäuscoo / ja
Zumalan nimen häväistöstä: Sillä minä
tunnen / ettei Zumalan sana yhrän hedels
määdä minussa tee: sitä minä tosin vsein
cwlen / mutta täydelistest / ja sydämestäni
en halaja. Sijetälähin en osota rackaus
den töitä lähimäiselleni / vihastun ja cadu
hetin hänellen / ja händä vainoan. Olen
E ij Kärsiz

färsimätöin / ahnas / ja caictih in pahoin
soostuva. Senteihden mös minun sydäs
meni ja omatundoni kovin rascatettut os
vat / ja mä fernahasti sencaitaisist synnis
stä vapahaxi tulla tahtoisin. Kuoelen
siis ettäs tahtoisit minun heikko vicoani
Zumalan sanalla / ja pelkäväistä omaas
tundoani tervelisel lupauilla lohduita ja
jällens ylesojeta. Ja näiden vissimmäksi
vahvistorexi anda minulle P. Altarin
Sacramentissa nautita / minun lunastas
ianitetista rromista ja verta / jotta hän on
minungin syndini andexi andamisexi
plosandanut / ja muistorensa nautita käs
stenyt. Minä tahdon mös Pyhän Benz
gen avulla / elämäni parata.

Mingäs tähden tahdot Altarin
Sacramentia nautita? **Vastaus.**

Sentähden että mä tahdon minun sie
luani sekä Zumalan sanalla että hänen
ylconaisella parullang vahvista / ja niin
saada syndini andexi samisen.

Saatpas cummingin Ripissä synnin
andexi samisen? **Vastaus**

Mitä sietä? Minä tahden mös
Altarin Sacramentia niin kuin Zumalan
armon

armon viisi
len jätettyä
niin alari
Sille jota
tee se on.

Altar
eli Her
tain

Mikä on

Se on

synnin to

vän ja v

seödayen

saatty i

Cussa

M

Mathe

vall.

Q

Q

Q

Q

Q

Q

Q

Q

Q

Q

armon viffiä märkiä / Christuxelda meil-
len jätettyä / ymä sanon cansa nauetta / ja
nijn alari itseän Jumalan sanalla ravita.
Sille jota vfeamin mä sen teen / sitä pa-
ree se on.

Altarin Sacramentist eli Herran Ehtolifest yxiker- tainen cansa näin opetetas- man pitä.

Mikä on Altarin Sacramenti? Vastaus.

Se on meidän Herran Jesuxen Chri-
stuxen totinen ruumis / ja totinen veri / lei-
vän ja viinan alla / meidän Christittym
seödäxem ja joodäxem / jke Christuxelda
säättö ja asetettu.

Cussa se on kiriotettu? Vastaus.

Näin kiriottavat P. Evangelistat/
Matheus / Marcus / Lucas : ja P. Pa-
vali.

Quidā HERAM JE-
sus Christus sinā Dnā / jona
hän petettiin / otti Leivän /
E iij fñeti

kiitti ja andoi Spectus lastens / ja sa-
noi / Ottacat ja sökäte / Tämä on
minun Kruunihini / joca teidän edes-
tän vlos annetaan. Se teekäte mis-
nun muistoxeni.

Samaillamoto otti hän myös Cal-
kin eheolisen jälkeen / kiitti / andoi heil-
le ja sanoi: Jocata tästä caicki / Sil-
lä tämä on minun Vereni / joca on
sen vdhän Testamentin / joca teidän
ja monen edestä vlos vodatetaan
syndien andexi andamisexi: Niin
vsein quin te sen teettä / niin tehkäte
minun muistoxeni.

Mitä siis se sööminen ja joominen hö-
dyttää? Vastaus.

Sen osottavat meille nämä sanat:
Teidän edestän annetaan ja vlos vo-
datetaan syndien andexi andamisexi:
Niin että tässä Sacramentis annetaan
meille näidē sanain kautta syndien andexi
samisus / elämä / vanhurskaus ja jancas
finen autuus: Sillä cussa syndien andexi
andamus on / sinä myös on elämä ja aus-
taus. Quinga

Quin
söminet
ma
Se
tee/mu
Teidän
datetao
Jocata
cansa to
vahvist
supavat
lwataa
minen
Cutea
se
Lu
hins si
nen hy
volme
näiden
vlosa
dien a
ei vso
epäele
Sillä
caicket

Quinga taita se Rwmilinen
söminen ja jominen / niin swret asiatt
mateaan saata? **Vastaus**

Söminen ja jominen ei tosin sitä
tee/mutta nämä sanat tässä kiriotetut.
Teidän edestän annetaan ja vlosvos
datetaan/syndien andexi andamisexi /
Joca sanat ovat / Rwmilisen sömisen
cansa tämän Sacramentin perustoret ja
vahvistoret / Ja joca vscö / mitä ne sanat
lupavat/se caicki ne saapi quin tässä vlos
lwataan /quin on / Syndien andexi sa
minen / etc.

Etca siis sen Sacramentin kelvoliz
sesta nautikevat? **Vastaus.**

Etä ihminen paastopi / ja rwmis
hins sihin valmistaopi/se on kyllä vlconais
nen hyvä tapa. Mutta se on tosin kelo
volinen / ja hyvin valmistettu / joca vscö
näiden sanain pälä: Teidän edestän
vlosannetaan / ja vodatetaan / syns
dien andexi andamisexi. Mutta joca
ei vscö mitä ne sanat lupavat / elinissä
epäele/se on kelvotoin ja valmistaamaton.
Sillä nämä sanat / Teidän edestän /
caicketi tahvovat vscövaista sydändä.

E v

Quinga

**Suomen Moori eansa pitä ope
tettaman ikeäns siugnamaan
Namulla ja Ehtona?**

Vastaus.

Coscas ensin homeneld yles nouset/nijn
siugna sinuas Pyhän ristii märkillä / ja
sano / Nimehen Isän ja Pojan ja Py
hän Hengen / Amen. Siittä sano.

Sinun pyhään nimehesi / sinä Kristis
hin nautittu Herras Jesu Chryste / minä
nyt yles nousen minun viivoteheldani /
joca minun callihilla verelläs lunastit /
sinä minua tänä päivänä ja joca heis
ti / hallitse / avita / variele / hyvelliisugs
na / ja anna hyvä onni ja Jumalinen mä
no / caikis asioussani ja töissän / njn etä
minun elämän ja aivotureni mahrais
sinun kytökses ja eunniores tulla :
Vahvista minua myös caikkien hyvien
töihin / tänäpäivän ja joca päivä / ja
tämän onnettoman elämän perästä / jehs
data minua siihen ijancäikkiseen elämäs
hän / Amen.

Siittä Vseon cappalehet ja Isä
meidän etc. Ja myn tämän Rucouren.
Minä

Inä
Cas tai
ren C
an Poias ca
re minnehen d
olt / Ja ruce
tänäpäivänä
nija ja caikis
lämänn / ja c
tösi sinulle k
aman isem /
caikti tyri qu
kubus ja ve
Engelisi ol
alkän cubu
se paha vi
voittaisi /
Siittä
jocu mro he
anna ihes
Jo

Dinä kiltän sinua ra-
cas taivalinen Isäni / Jesu-
xen Christuxen sinun rakkas-
han Poias cautta / ettäs minua yliz-
ke mähnehen oon armolifest varielue
olet / Ja rucoelen sinua / ettäs mös
tänäpäivänä / varielisit minua syns-
nistä ja caikista pahoišta / että minun
elämäni / ja caikti minun tööni mah-
taisi sinulle kelvata. Sillä minä
annan ikeni / ruumiin ja sieluni / ja
caikti tyni quin minulla on sinun hals-
tuhus ja homahasi. Sinun pyhä
Engelisi oleoon minun cansani / ja
älkän cubungan minusta lopuco / ettei
se paha viholinen mitäkän minusta
voittaisi / Amen.

Suitta laula Jummalan käskyt / eli
jocu mu hengellinen virsi / ja n'jn iloisesta
anna ikes töhösi.

Joca päiväainen Rucous.

G vj

D Her.

Herra Jesu Christe elävän
Zumalan poica/pijnattu ja ristis-
hin raulittu Ihmisten edest /
minä rucoelen sinua / sinun cars-
keran pünas ja pyhän havais tähden /
että tänäpäivän caicki minun sieluni
havat tervehexi tekisit / samalamotoa
mös / varielisit minua tänäpäivänä ja
tästedes caickena minun elinaicanani/nij-
stä suorista ja julkisista Coleman synnis-
stä / häpiästä / kiusauksesta / pahennokesta /
ja caikesta Sielun ja ruumiin vaarasta /
caikista mös niistä / quin sin mieles vas-
sten ovat. Variete mös minua Herra
Jesu Christe tänäpäivän ja aina äkilisest
ja tapaturmaisest Colemanasta / ja caikista
niistä jotca minua cadotoxreen ja helvetin
rulehen sorta taitaisit. O laupias Zu-
mala / anna minulle tänäpäivän ja aina
sinun armos / että minä niitä aiattelisin /
puhuisin ja tekisin / jotca sinulle kelvoliset
olisit / Mutta suä vasten vältäisin / cars-
taisin ja vihaisin caickia niitä quin sinun
mieles vasten ovat: Näin etten mä ikä
näns sin armostas ja cunnastas pois
eroitetur tulisi. Armolinen Zumala /
laupias Herra / ja hyvä Jesu / sinun pys-
hän havais ja carkeran Colemanasi tähden
anna

Noortin

Herra
Jesu / m
Christus
ta / laina

jae / että me o
ravois / ja byr

anna minulle viimein tästä maailmasta läh-
teistäni / yri sulainen / onnelinen / autuas-
linen ja rauhalinen ero: Anna minun
coolda pyhän ja vanhurskasten ihmisten
tavalla. Laina myös sinun pyhän armon-
si kautta / eten minä coolisti / sinun vnohtus-
refas ja vihassasi / mutta sinun tunnosas /
ystävyydesäs ja pelgosasi. Avita myös että
minä sinun pyhän rwmihis ja callin ves-
res nautizemisella / oikealla catumisella /
rucourilla ja Jumalasil hooauxilla itzeni
colemahan valmistaisin / Ja että minä
täyden taidon / hyvän ymmärryksen / vis-
kean vscen / vahvan toiron / ja täydelisen
raccauden cansa täldä lëxtisin / ja niin ilois-
sest sinun tygesi tulisin / sinun casvos edes-
säldytäisin ja saisin armon ja hancacikis-
sen cunnian: Näitä caickia rucocelen mis-
nä sinulda sinun pünas ja coolemas
täyden / Amen.

Noorten Lapsien rucous.

Herra Jumala taivahalinen
Isä / me rucocelim sinua Jesuxen
Christuxen meidän Herrame caut-
ta / laina meille sinun pyhiä armos-
tas / että me oikeassa vscos / cunnialisissa
tavois / ja hyväis opissa / päivätävädä
E vj lisäns

lisändyisim ja vahvistuisimme: Ja ettäs
meitä / meiden vanhembiam ja esivais
daam tänäpäivän caickista synnistä / vas
stentäymisest ja caikest pahudesta / laus
pisast estäisit ja varielisit / Amen.

Ehto Rucouret näin pi dettakön.

Maata mänevä ensin siugnacon ikens
P. Kristin märkillä sanoden: Nimehen
Isän/ ja Pojan/ ja pyhän Hengen/ Amen.

Niin polvillane eli seisallans lufekan
Vscen cappaleet / ja Jhä meidän etc.
Süntä sanocahan näin.

Qündä kättän sinua ra
cas taivalinen Isän Jesuxen
Christuxen ractahan pojas
cautta/ ettäs minua tänäpäinä caickis
sta vaaroista ja vahingoista/ armolise
sta varielut olet: Ja rucoelē sinua es
täs andex andaisit caicki minun syns
din/ joilla minä tänä päivän vastahas
si rickonut olet / Ja tänä ööne minua
armolifesta varielisit: Sillä minä
annā

... isen / r...
... quin m...
... homahas.
... olon min...
... vihollinen min...
... Amen.
... Alvo HEN...
... mad...
... idä...
... bärinetim...
... onieldä: An...
... vscen ca...
... händ: ras...
... pyhän...
... leoetä. S...
... hän ma...
... Quinga...
... petettamā...
... Ro...
... lasten ja...
... um käsij...
... ja rucoele...
... Die...
... pä...

annan iheni / ruumiini ja sieluni / ja
caicki tyini kuin minulla on sinun hal-
tuus ja huomahas. Sinun pyhä En-
gelis olcon minun cansani / ettei se pas-
ha vihollinen minusta mitäkän voits-
taisi / Amen.

Millo HERra racas taivalinen
Istän meidän ylitsem / ja variele
meidä jhdä cavallada kiusajalda / joca aina
ymbärinskiertä / etzien ketä hän saisi
ylesnielkä: Anna meille armos / että me
vahvan vsccon cansa mahtaisimme vrohos-
lifest händä vastaan seisoa / ja tänä öönä
sinun pyhän varielures alla / murehetoins-
na levätä. Sinun Poikas etc. Amen.

Niin hän mahta levätä Jumalā rauhas
Quinga Noori cansa pitä o-
petettämä lufeman roallen ja roalda.

Roallen Istuttaissa.

Lasten ja perehen pitä siiväst ylesoiet-
tiin kāsijn cansa Pöydän edessä seisoman
ja rucoleman.

Cuickien filmät vscaldavat sinun
pales HERra. Ja sinä annat
heille

heille heidän roans oikealla ajalla.
Sinä avat sinun kates ja raviket joz
cahyisen hengen sinun annollas.

Cunna oleoon Isän ja Pojan ja Py-
hän Hengen. Niin kuin algust on ollut /
ja nyt ja aina / ja ijancalcifesta / Amen.
Sijerä lufekaan Isä meidän etc. ja tām en
lähimäisen Kucouyen.

S E Kra Jumala taivalinen Isä
siugna meitä / ja näitä sinun lah-
jojas / jotcas meidän rumihin ravin-
noxi armolifesta sonut olet / ja anna
sinun pyhi armoias / että me cohtuz-
lifesta / ja ilman sinun mieles vicoreta
näitä nautikisimme. Sinun Pojas
Jesuxen etc. cautta / Amen.

Kiitos Noan jälkeen.

Riittäkä Herra sillä että hän on hyz-
vä / ja hänen laupiudens uluttu
ijancalcischen / joca roan anda jocais-
kelle Hengelle / ja corpin poille / jotca
hänen tygensä hutavat

Cun-

Cunna oleoon
meidän etc / ja
E fittän
O linen
meidän Herr
un hyvanteo
essa näiden
otca me sin
et olema /
as / että ni
ons sanut
sinun pyhäi
ssa. Jesu
Monie
Pyhästä
a vircaim
mmacisso
emän ja
Pispai
sten virg
P
ma
hen /

Cumnia oleoon Isän etc. Eijttä Isä
meidän etc/ ja tämän rucoyten.

Q E kijtämme sinua racas taivas
linen Isäm Jesuxen Christuxen
meidän Herrame cautta / caickein si-
nun hyvántecois tähden/ ja erinomais-
sesta näiden sinun lahiais edestä /
iota me sinun laupiudestas nautis-
net olema / ja rucoelem pyhiä armo-
jas / että niin kuin rwmis on ravins-
nons sanut / mahtais niin mōs sielu
sinun pyhain sanais cansa aina virgo-
tetta. Jesuxen Christuxen etc. cautta.

Monicahat jalot opeturet
Pyhästä Kamatusta caikien sätynien
ja vircain menest / joilla jkecutin hänen
ammattissans opetetaan / mitä hänen re-
kemän ja järeämän pitä.

Wispain / Pappein/ ja Saarna mie-
sten virgasta 1. Tim. 3. Tit. 1.

W Isän pitä oleman nuhtetos-
man / yhden avio vaimon mies-
hen / valpaan / raitijn / siviän / vieras-
sten

ten holhojan/ opettajan: Ei joomarin /
ei tappelian/ ei jiltiän corko rahan perästä
seisovan: Mutta cohtalisen/ tynen/ joca
ei rütele/ ei ole ahnas: Joca honehens
hyvin edesseiso/ lapsens nöyrydeen hariot
ta caiffessa siveydessä/ Ei harioita amaro
man / mutta joca taita ja puä Christelise
opin / että hän sekä voimalifest oikean os
pin edespane/ ja sen rienajat rangaise etc.

**Mitä sanan ewliat opettail
lens velcapääat ovat. 1. Cor. 9.**

Niin on Herra mös sätännyt/ että ne
quin Evangeliumie ilmoittavat / heidän
pitä mös Evangeliumista elämän. Gal. 6.
Se joca sanalla opetetaan/ hän jacocon
opettajallen caiffia hyvä 1. Tim. 5. Ne
papie quin hyvin edesseisovat / ovat cah
talaisen cunnitan ansanet / enimäst ne /
jotca sanassa ja opissa idrä tekevät. Sillä
fir; otettu on. Ei sinä pidä kinnuroman id
härjän swta / Ja palvelia ansaiffe hänen
palcans. Heb. 13. Olcata teidän opetta
illenne ewli iset / ja seuracat heitä. Sillä
he valvovat teidän sieluin yllise / niin quin
ne jotca lugun tekemän pitä: Että he
m. h.

beaifit sen
nyen/ Sillä

Mailma

Rom.

alligeram

ei ole ych

ta. Ja E

Sumalald

gens aser

gensä Ju

le iotca ase

än pitä sa

te. Sillä

ta / Mu

ri costai

oin teke

Mitä

ensa ve

And

milee. X

irzevall

tähden

vaivoit

non täh

inahrtaitse sen ilon cansa tehdä / ja ei ho-
cauxen / Sillä se ei ole teillen hyvexti.

Mailmalisen Esivallan vira gasta.

Rom. 13. Jocabinen Sielu olcoon
hallizevan Esivaldain alemainen. Sil-
lä ei ole ychraän Esivalda paigi Jumalas-
sta. Ja Esivallat quin ovat / ne ovat
Jumalalda sಿದೆityt. Sentähden joca
izens asetta Esivalda vasten / hän asetta
izensä Jumalan sčeyä vastaan. Mutta
ne iotca asettavat izens sitä vastaan / heis-
dän pitä saaman doomion heidän ylizēs
etc. Sillä hän ei mieckaa turhaan cans-
na / Mutta hän on Jumalan palvelia /
yri costia / sillen rangastorexi quin pas-
hoin tekopi / etc.

Mitä alemaisest Esivallals- lensa velcapäät ovat? Mat. 12.

Andaca Keyfarillen se quin Keyfarin
tulee. Rom. 13. Jocabinen olcoon hal-
lizevallen Esivallallen alemainen. Sen-
tähden tulee meidän nyt alemaisa olla / ei
vaivoin rangastoren / mutta mōs omā tū-
non tähde: Sentähde teidän mōs veren
enda-

andaman piitã / Sillã he ovat Jumalan
palveliat / jotca sũitã vaarin ottavat. Nũn
andaca nyt jocabifellen mitã te velcapããt
oletta. Nũllen vero / joille vero tule : nũl
le tulli / joille tulli tule / nũlle pelco / joille
pelco tule : nũlle cũnia / joille cunnia tule.
1. Tim. 2. Minã manaan / ettã te ennen
caicka pidãttã Rucoyret / anomiset / esi
rucoyret / Kũrossanat / caickien ihmisten /
Kuningasten ja caickien valdamiesten edes
stã / ettã me soveliaist ja levolisest elã mah
taissimme / caiken pyhyden ja cunnian
cansa. Tit. 3. Manaa heitã / ettã he
ovat Kũhtinaille ja valdamehellen ales
maiset. 1. Pet. 2. Olcata alemaiset cais
fille ihmilifille sãdyille Herran tãhden /
ongose Kuningas nũn quin ylimãinen /
eli Valdamehet / nũn quin hãneldã lãã
hãtetyt etc.

Nvio miesten virgasta. Eph 5.

Te miehet racastacat teidhãn vai
mojanna ninquin mõs Christus ra
casti seurakunda. Ja vlosannoit izens
hãnen tãhdens / Senpãls ettã hãnen piit
sen pyhitãmãn. Nũn mõs miehet piitã
heidhãn Naimoiansa racastaman / quin
heidãn oma rumistansa. Joca hãnen
Naimons

monsa racast
Sillã eij y
ansa / Murt
in mõs Chri
Niehet ast
tytãnã taido
irrolifelle F
mallen hãne
ansa perulifill
rei teidãn ru
Niehet raca
elkãt olco
Nvio
Sam
den M
le ettã n
achtaisi
ata tulle
dhãn
oineng
conais
in ymb
vaattei
Nhim

Vaimonsa rastaapi / hän rasta itseäns
/ Sillä ei yrkän cossan viha oma lis
saansa / Mutta elättä ja holho sitä. Nijn
quin mōs Christus seuracanda. 1. Petri.
3. Niehet asucat teidän aviovaimoinz
na tykenä taidon cansa : ja andacat sille
paimoliselle kāsialalle nijn quin heis
tomallen hänen cunnians / nijn quin mōs
cansa perilisillen siihen armon elämään /
ettei teidän ruconzen estetyxi tulisi. Col. 3.
Niehet rastaaca teidän aviopolianna /
ja elkät olco julmat heitä vasten.

Aviovaimoin virgasta.

Eph. 5. 1. Pet. 3.

Samalamoto / waimot olcon
heidän Miestens alammaisat. Senz
vāle että ne jotca ei vsko Sanan päle/
nachtsait waimoin menosta ilman sa
rata tulla kättyxi / cosska he merkizevät
heidhän puhtan menonna pelgossa :
Joinenga caunistos ei pidhā olemān
olconaissten hiuxein palmicosa ja culz
an ymbāri rippumisesa / Eli calleisa
vaatteissa. Mutta jos se salainen
Inhiminen sydhāmes / ombi ilman
wataa /

wiaata / latian ja hiliaisen hengen
cansa / Se on callis Jumalan filmäin
edhes. Sillä että tällä modholla
ovat mös muinen pyhät waimot
heidhän caunistanhet / jotca heidän
toivons Jumalan päle panit: Ja
olit heidän Miestensä alemaiset. Nin
quin Saara oli Abrahamin cuchiainen
ja cuchia hänen Herraxensa. Jonga
tyttärexi te tullet oletta / jos te hyvesti
teettä / ja että ole niin peletävdiset.

Esivanhembain wirghasta Ephe. 6.

Ja te Isät älkät yllyttäkös teidän laps
sianna vihaan / Mutta ylestasuurak
heitä siveydhessä / ja Herrā manauxes.

Lasten wirghasta Ephe. 6.

Te lapses oleat cuchiaiset teidhän van
hembain Herrasa / että se on oikea / cun
nioita sinū Isäs ia äites. Joca ombi se en
simäinen käsky iolla lupaus on: Sen päle
että sinū hyvästi kävisi / ja olisit pitkä jaalli
nen Maan pälä.

Palues

Palvelic
Te pal
mullister
ansa / te
des / Nin
lmäin ed
hen mieler
Christare
mitä Jum
teettä / ett
himisä. E
in tecepi
aman pu
Isändä
Ja t
naa heit
ombi m
azo Inb
Nor
Te
immarr
ndiästä
seiso r
jille nö

Palveliaain wirghasta / Ephe. 6.

Te palveliat olcatte culiaiset teidhän rumilisten Herrain pelghon ja vapistorē cansa / teidhän sydhämenne yrkertaisus des / Ninquin E hristuxen. Ei waiwoin silmäin edes palvoellen ninquin Inhimisten mielen nousteri. Mutta ninquin E hristuxē palveliat teidhen sydhämestän mitä Jumala tahto hyvällä mielellä. Se tietkä / että te Herra palveletta ia ei Inhimisiä. Tieten / että mitä hyvä itze cus kin tekepi sen hänen Herralda jäl lens saman piit / olkon hän oria eli wapaha.

Isändäin ja Emändäin wirghasta Ephe / 6.

Ja te Herrat tehkäte mös sitkä samaa heitä vastaan. Ja tietkä / Että teillä ombi mös H E Kra taivaassa / ja hän ei cazo Inhimisten moodhon jälken.

Noremberain wirghasta I.

Peet. 5.

Te Noremberath olcatte nänen vana himmatten alimmaiset / ia pitäkä teidän kändiästä nöyrydhen tyge. Sillä Jumala seiso wastahan niitkä coreita / Mutta niille nöyrille anda hän armon. Niin nöys

nöys

ndyryttäkäs sjs teitän Jumalan woimal
lisen kädhen ala. Sempäle etiä hän teie
corghotais aiallansa. Caicki teidhen su
run heittäkä hänen päleno. Sillä hä
piä murehen teistä.

Lestien oppi / I. Timo. S.

Se joca oikea lesti ja turuatoi
on / hän pangan hänen turuans Ju
malan tyge / ja olcon alati rucouxis
Jumalan auun hudos oöth ja päivä
Mutta se joca elä haureudhes / hä
ombi elävänä collut.

Koko seuracunnan oppi Math. 7.

Caicki mitä te tadhette että Inhimin
pitä teille tekemän / se tehtä te mäs heil
Sillä tämä on laki ja Prophetat. Rom.
Kacasta sinun lähimmäistis ninquin
sinuas / synä sanas ombi caicki laki
kietu. 1. Tim. 2. Ja ennen caickia. e

Lit van 167.

v.

